

Scéala Báis

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuirisc faoi aisteoir cáiliúil a fuair bás. Sula bhféachfaidh tú ar an tuairisc an féidir leat féin agus an duine in aice leat na focail Ghaeilge atá le fáil sa mhír a cheangal leis na focail Bhéarla thíos.

1. colleagues 2. lamenting 3. eighty 4. fifty 5. abroad 6. British audience 7. nomination 8. he was a great actor 9. lifetime achievement award? 10. he is survived by	a. <i>thar lear</i> b. <i>aisteoir iontach ab ea é</i> c. <i>comhghleacaithe</i> d. <i>maireann</i> e. <i>leathchéad</i> f. <i>gradam saoil</i> g. <i>ag cásamh</i> h. <i>lucht féachana na Breataine</i> i. <i>ceithre scór</i> j. <i>ainmniúchán</i>
---	---

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Ceist 2

Anois féach ar an tuairisc agus cuir tic in aice leis an fhocal cuí le léiriú an bhfuil an abairt fíor nó bréagach.

1. Bhí David Kelly ochtó bliain d'aois nuair a fuair sé bás.
fíor/bréagach
2. Ní raibh sé tinn in aon chor.
fíor/bréagach
3. Bhain sé an-cháil amach don pháirt 'Rashers Tierney'.
fíor/bréagach
4. Ba é *Fawlty Towers* a chuir in aithne é do mhuintir na Breataine.
fíor/bréagach
5. Bhuaigh sé Oscar don scannán *Charlie and the Chocolate Factory*.
fíor/bréagach
6. Bhí an-suim aige san ealaín.
fíor/bréagach

Ceist 3

'Maireann a **h**ean **ch**éile Laurie, a **m**hac David agus a iníon Miriam'

- (a) Cén fáth a bhfuil séimhiú sna samplaí le línte fúthu san abairt thuas?
- (b) Abair gur bean a fuair bás, conas a bheadh an abairt thuas difriúil?

Ceist 4 *'ina chroí istigh'*

- (a) Cad is brí leis an nath sin?
- (b) Conas a déarfá *'In my heart'*, *'In her heart'* agus *'in their heart'*?
- (c) Cad is brí leis na nathanna seo anois:

*Tá mo chroí istigh ionat
Is tú mo ghrá
Mo ghrá thú
Tá mé i ngrá leat*

- (d) Anois, cad iad na hainmneacha grá a thabharfá ar do ghrá gheal?

. . .a chroí, a thaisce, a rún . . .

- (d) An tuiseal gairmeach a thugtar ar an nós atá ann i nGaeilge ainm duine a rá agus tú ag caint leo, nó ag scríobh litreach chucu. Féach:

Mary, A Mháire,
Janette, A Shinéad,

John, A Sheáin,
Brendan, A Bhreandáin,

Cad is féidir a rá faoi na hathruithe a thagann ar na hainmneacha mar sin?

Ceist 5 Scríobh cárta Vailintín anois ag baint úsáide as an eolas faoi cheist 4.

Treoracha agus Freagraí
Ceist 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
c	g	i	e	a	h	j	b	f	d

Ceist 2

1. bréagach
2. bréagach
3. fíor
4. fíor
5. bréagach
6. fíor

Ceist 3

- (a) Is í an aidiacht shealbhach atá i gceist agus mar sin, is é atá ann ná: 'his wife / his son / his daughter'. Tá séimhiú ar 'céile' mar is focal baininscneach é 'bean'.
- (b) Maireann a **fear céile** Liam, a **mac** David agus a **hiníon** Miriam.

Ceist 4

'ina chroí istigh'

- (a) In his heart of hearts.
(b) I mo chroí, ina croí, ina gcroí.

(c) *Tá mo chroí istigh ionat – I'm devoted to you*
Is tú mo ghrá – I love you
Mo ghrá thú – I love you
Tá mé i ngrá leat – I'm in love with you

(d) . . . a chroí, a thaisce, a stór, a ghrá, a rún, a ghrá gheal, a mhuirnín . . .

(d) Nuair a dhírítear caint dhíreach ar ainmfhocal (duine) séimhítear na hainmfhocail nuair is féidir. Is é sin an t-aon athrú a dhéantar ar ainmneacha ban – séimhiú amháin. Caolaítear ainmneacha fear go minic (an chéad díochlaonadh) ach ní i gcónaí.

A Mháire

A Shinéad

A Sheáin

A Bhreandáin

Ceist 5

Iarr orthu cárta Vailintín a scríobh. Beidh na foghlaimeoirí is laige in ann cárta simplí a scríobh ag úsáid an eolais thuas, beidh foghlaimeoirí níos cumasaí in ann cur leis an eolas thuas.

Eimear Ní Chonaola

Tá comhghleacaithe agus cairde ag cásamh bhás an aisteora aitheanta David Kelly. Bhí sé dhá bhliain le cois na ceithre scór agus bhí sé tinn le tamall.

Siún Nic Gearailt

Chaith David Kelly breis is leathchéad bliain ar stáitsí agus ar an scáileán anseo agus thar lear. Bhain sé an-cháil amach don pháirtⁱ ‘Rashers Tierney’ i *Strumpet City* sna hochtóidí. Ach ba é a pháirt i *Fawlty Towers* mar thógálaí a chuir in aithne do lucht féachana na Breataine é agus go hidirnáisiúnta. Le déanaí ghlac sé páirt athair críonna Charlie sa scannán *Charlie and the Chocolate Factory* agus bhí caint ann go mb’fhéidir go bhfaigheadh sé ainmniúchán do ghradam Oscar don ról sin. Ach, bhí grá eile ag David Kelly a d’aithinⁱⁱ a chairde go maith.

Niall Tóibín, aisteoir

Dá gcuirfeá ceist air *you know* ‘*What are you? ‘Oh I’m a painter*’, mar b’shin é an rud a bhí ina chroí i gcónaí - an ealaíontachtⁱⁱⁱ agus mar sin de agus aisteoir iontach ab ea é agus *comic above and beyond all praise*. Ach, déarfainn gur ina chroí istigh, gurb é, *you know*, an scuaibín a bhí, *you know*, ba ghile leis.

Siún Nic Gearailt

Fuair David Kelly go leor gradam – ina measc, gradam saoil an IFTA (Acadamh Scannán agus Teilifíse na hÉireann) i 2005. Maireann a bhean chéile Laurie, a mhac David agus a iníon Miriam.

ⁱ *don bpáirt* a deirtear

ⁱⁱ *a dh’aithin* a deirtear

ⁱⁱⁱ *ealaíontóireacht* a deirtear